

Celek a „soubor“ (množina)

Proč můžeme strom, který má 5 hlavních větví, považovat za „jeden“, tj. za „celek“, když má těch větví pět (nehledě na to, že má ještě kmen, dále množství kořenů, ale také mnoho menších a malých větví a větvíček, v létě také mnoho listů apod.)? Proč nedává smysl považovat strom za pouhou množinu či skupinu větví, větvíček, kořenů, listů atd.? Je to opravdu jen záležitost našeho subjektivního pohledu, záměru atd.? – Zdálo by se, že o celcích a celkovosti můžeme mluvit (a uvažovat) jen v případě živých bytostí resp. organismů. Ale jak je tomu u menších „celků“, tj. celků „předživých“? Nemůže být „celek“ (resp. jeho celkovost) chápán odstupňovaně nebo v různé „mocnosti“ (cíle)? Nemohou být rozpoznávány různé úrovně a různé kvality celkovosti? Tak třeba právě zmíněný strom je možno vegetativně rozmnožit tak, že necháme zakořenit oddělené větvíčky; každý takto vzniklý stromek lze oprávněně považovat za samostatný celek, ačkoli z genetického hlediska jde o „týž“ strom. Podobně se to má i u živočichů (a dokonce člověka) v případě implantace některých tkání nebo celých orgánů z jiných jedinců (to je analogie naroubování části jedné rostliny na jinou). Nebylo by dobré to prozkoumat i na nižších úrovních?

(Písek, 160521-2.)